מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את תוכן השיר ומבנהו
- לזהות אמצעים אמנותיים ולהסביר את תפקידם
- לדון בדו־המשמעות של השיר: שלווה או ריקנות

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת הנקרא - רב ברירה

1. ב – על נהר ותכלת מבעד לחלון
2. ג – הוא התרגל אל עצמו ונרגע

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הבית בנוי ממשפטים שמניים קצרים, כמעט בלי פעלים, ולכן נשמע שקט וסטטי.
2. נכון – שלווה היא מילה חיובית ובדידות מילה כואבת - הצירוף דו-משמעי.
3. לא נכון – בשיר שלושה בתים בני ארבעה טורים ארוכים.

חלק ג' – השלמת מילים

1. גשרים
2. התרגל
3. לחייך

חלק ד' – התאמה - אמצעי אמנותי ודוגמה

1 – ג (ימים לבנים, ארוכים כמו בקיץ קרני החמה)
2 – ד (גשרים ישרים וגבוהים בין אתמול ומחר)
3 – ב (שלוות בדידות גדולה על מרחב הנהר)
4 – א (כל כך קל לשאת שתיקתכם, ימים לבנים)

חלק ה' – סדר נכון - מבנה השיר

1. תיאור הנוף מבעד לחלון - נהר ותכלת
2. הימים מתוארים כגשרים בין אתמול למחר
3. המבט עובר פנימה אל הלב שנרגע
4. דימוי הלב לתינוק המזמזם שיר ערש

חלק ו' – כתיבה ועיון

1. לבן יכול להיות אור ובהירות (משמעות חיובית) או ריק ודף שלא נכתב (משמעות שלילית/עצובה). הבחירה מעניינת כי היא משקפת את הדו-משמעות של השיר כולו.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התייחסות לדימוי קרני החמה או לגשרים כמייצגים זמן ארוך/מעבר
- הסבר שהשיר מכיל גם שלווה וגם רמזי עצב/ריקנות
- דוגמה כמו "שלוות בדידות" או "ימים לבנים וריקים"

טיפים להפעלה:

- כדאי להקריא את השיר בקול לפני התרגול כדי שהתלמידים ירגישו את הקצב האיטי והטורים הארוכים
- מומלץ לפתוח דיון קצר על הדו-משמעות של השיר לפני חלק הכתיבה הפתוחה
- אפשר להשמיט פריטים המסומנים כקשים (skip_n) בכיתות חינוך מיוחד

דף תרגול: "ימים לבנים" מאת לאה גולדברג

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "ימים לבנים" נכתב בידי לאה גולדברג ב-1932 בבון שבגרמניה. הדוברת מתבוננת בנוף דרך החלון ובעצמה, בתקופת מעבר בחייה.

בנק מילים: גשרים | התרגל | לחייך

1 חלק א' – הבנת הנקרא - רב ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. על מה מתבוננת הדוברת בבית הראשון?

א) על רחוב סואן ב) על נהר ותכלת מבעד לחלון ג) על שעון קיר

2. איך מתואר הלב בבית השני?

א) הוא כואב מאוד ב) הוא מפסיק לפעום ג) הוא התרגל אל עצמו ונרגע

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בבית הראשון יש הרבה פעלים ותנועה.	☐	☐
2	הצירוף "שלוות בדידות" מחבר בין שני רגשות שונים.	☐	☐
3	השיר כתוב בבית אחד ארוך בלבד.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הימים מתוארים כ- _____ ישרים וגבוהים בין אתמול ומחר.

2. הלב _____ אל עצמו וסופר בנחת את פעימותיו.

3. עיניה למדו _____ והיא כבר אינה ממהרת.

4 חלק ד' – התאמה – אמצעי אמנותי ודוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** כל כך קל לשאת שתיקתכם, ימים לבנים
2. מטפורה (סמל)	___	**ב.** שלוות בדידות גדולה על מרחב הנהר
3. צירוף דו-משמעי	___	**ג.** ימים לבנים, ארוכים כמו בקיץ קרני החמה
4. האנשה ופנייה	___	**ד.** גשרים ישרים וגבוהים בין אתמול ומחר

5 חלק ה' – סדר נכון – מבנה השיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	דימוי הלב לתינוק המזמזם שיר ערש
☐	תיאור הנוף מבעד לחלון - נהר ותכלת
☐	הימים מתוארים כגשרים בין אתמול למחר
☐	המבט עובר פנימה אל הלב שנרגע

6 חלק ו' – כתיבה ועיון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. המילה "לבנים" בכותרת יכולה להתפרש בשתי דרכים. מהן, ולמה זו בחירה מעניינת של המשוררת?

כרטיס יציאה

מהו הדימוי המרכזי בבית הראשון ומה הוא מבטא?

מדוע אפשר לקרוא את השיר בשתי דרכים שונות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀